

CONCORDANCE ΣΤΟΝ ΜΕΝΑΝΔΡΟ

Όταν τὸ 1982 ἡ Καθηγήτρια Χριστίνα Δεδούση συνταξιοδοτήθηκε καὶ ἀποχώρησε ἀπὸ τὸ Πανεπιστήμιο Ἰωαννίνων, ὅπου εἶχε ὑπηρετήσει γιὰ πολλὰ χρόνια, μοῦ πρόσφερε νὰ συνεχίσω ἓνα ἡμιτελὲς ἔργο τὸ ὁποῖο εἶχε μόλις ἀρχίσει λίγους μῆνες πρὶν, δὲν μποροῦσα νὰ φανταστῶ πόσο χρονοβόρο καὶ δύσκολο θὰ ἦταν νὰ ὀλοκληρώσω αὐτὸ τὸ ἔργο.

Ἐκτοτε ἔχουν περάσει εἴκοσι χρόνια. Στὸ διάστημα αὐτό, λόγω ἀναθεώρησης τοῦ ὅλου ἐγχειρήματος καὶ γιὰ λόγους πληρότητας καὶ ἀποφυγῆς κατὰ τὸ δυνατὸν λαθῶν καὶ παραλείψεων, ὑποχρεώθηκα νὰ δακτυλογραφήσω ἐξ ἀρχῆς τὸ κείμενο μὲ βάση τὴν πρώτη καὶ τὴ δεύτερη ἐκδοση τοῦ F.H. Sandbach καὶ νὰ συμπεριλάβω τὰ ἀποσπάσματα μὲ βάση τὴν ἐκδοση τῶν Körte καὶ Thierfelder, ἀλλὰ καὶ νὰ προβῶ σὲ ἐπανελέγχο αὐτῶν μετὰ τὴ νεώτερη ἐκδοση τῶν ἀποσπασμάτων ἀπὸ τοὺς Kassel καὶ Austin. Ἐπιπλέον, συμπεριλαμβάνω λέξεις πού συναντῶνται μόνο στὶς Γνώμες μὲ βάση τὴν ἐκδοση τοῦ S. Jäkel. Ὁ χρόνος περάτωσης τοῦ ἔργου αὐτοῦ εἶναι δύσκολο νὰ προσδιοριστεῖ. Ἴσως ἀπαιτηθῶν ἄλλα πέντε περίπου ἔτη γιὰ νὰ ὀλοκληρωθεῖ.

Ἐν τῷ μεταξύ ἔχει κυκλοφορήσει τὸ *Lexicon Menandreum* (1996) τοῦ G. Pompella ἀπὸ τὸν ἐκδοτικὸ οἶκο Olms. Αὐτὸ τὸ Λεξικὸ ὡστόσο δὲν καθιστᾶ ἀχρηστὴ τὴ δική μας Concordance, ἐπειδὴ ἡ προσέγγιση τοῦ θέματος ἀπὸ ἐμᾶς εἶναι ἐντελῶς διαφορετικὴ ἀπὸ τοῦ Pompella. Τὸ *Lexicon Menandreum* εἶναι μία, θὰ λέγαμε, μετρικὴ «Concordance», ἀφοῦ ἡ κατάταξη τῶν λέξεων γίνεται μὲ βάση τὴ μετρικὴ τους θέση στὸ στίχο καὶ ἐπιπλέον δὲν δίνονται μέσα στὰ λεκτικὰ καὶ συντακτικὰ συμφραζόμενα.

Ἡ δική μας προσέγγιση εἶναι διαφορετικὴ. Δίνομε κάθε λέξη μέσα σὲ ἓνα λεκτικὸ καὶ συντακτικὸ σύνολο, σημειώνοντας παράλληλα μὲ κάθετη γραμμὴ τὴν ἐναρξὴ ἢ τὴ λήξιν τοῦ στίχου, ὥστε νὰ φαίνεται καὶ ἡ μετρικὴ τῆς θέσης μέσα στὸ στίχο. Κάθε «λήμμα» δίνεται μὲ βάση μιὰ ὀρισμένη τάξη, ἢ ὁποῖα καθορίζεται καὶ ἐπεξηγεῖται στὴν Εἰσαγωγή. Σημειώνεται μὲ διάφορα σύμβολα, ἂν ἡ λέξη πού δίνεται σώζεται ἀκέραιη, ἂν εἶναι μερικὸ ἢ ὀλικὸ

Δωδώνη: φιλολογία 31 (2002) 9-12

συμπλήρωμα, ἂν εἶναι διόρθωση, ἂν βρισκεται στὸ κριτικὸ ὑπόμνημα κ.λ.π. Ὅπου ἀπαιτεῖται, δίνεται στὸ τέλος ἡ διαφοροποίηση τῶν σημασιῶν ἢ οἱ κυριώτερες καὶ πιὸ συνηθισμένες χρήσεις ἢ, ἂν πρόκειται π.χ. γιὰ ρήματα καὶ προθέσεις, οἱ διαφορετικὲς συντάξεις. Ἀρκετὰ συχνὰ δίνονται στὴν ἀρχὴ ὅλες οἱ παραπομπὲς στὰ κείμενα καὶ μετὰ γίνεται προσπάθεια συστηματοποίησης καὶ κατηγοριοποίησης μὲ βάση εἴτε τὴ σημασία εἴτε τὴ θέση εἴτε ἄλλα κριτήρια. Οἱ παραπομπὲς στὰ ἀποσπάσματα δίνονται μὲ ἀναφορὰ στὸ ἔργο στὸ ὁποῖο τυχὸν ἀνήκουν. Ἐπιπρόσθετα δίνεται, ὅπου ἀπαιτεῖται, στὴν Ἀγγλικὴ γλῶσσα, ἡ σημασία ἢ οἱ σημασίες ποὺ ἔχει στὸ συγκεκριμένο κείμενο ἢ κάθε λέξη.

Παρακάτω δίνουμε κάποια δείγματα αὐτοῦ τοῦ ἐγχειρήματος, γιὰ νὰ πάρει μιὰ ἰδέα ὁ μελλοντικὸς χρήστης αὐτῆς τῆς δουλειᾶς.

ἀγαπῶ: ἀγαπῶ δ' ἐκτόπως / Δ 824 ἀγάπα Ε (138 Au) ^ 11 / ὁ μέγιστον ἀγαπῶν δι' ἐλάχιστ' ὀργίζεται / ἀπ. 599,2 / οὐδεὶς γὰρ ἀγαπῶν αὐτὸς ἀμελεῖθ' ἠδέως / ἀπ 744 ἠγάπησά σε, / ἀγαπῶ, φιλῶ Μ 308 / αὐτὸν ἐπιθηνούμην ἀγαπῶσα Σα 247 ἐπειδάν... ἀποβλέψω πάλιν / εἰς τὴν ἀγαπῶσαν αὐτὸ Σα 278 <ἀγαπᾶν> αὐτὸν πάνω <> Κι απ. 5,1 ἔχων δ' ἂν μέτρι' ἕκαστος ἠγάπα / Δ 745 / ἑτέρα ἀγαπήσει τὰ παρ' ἐμοὶ Σα 385 ἠγάπησά σε / Μ 307 / ἐλεύθερος γενόμενος ἠγάπησα Σα 617 ἀγαπωμένη Μ (151 Au) 368.

= "love": Δ 824 Ε (138 Au) ^ 11 Μ 308 Σα 247 278 Κι απ.5,1 Μ 307 Σα 617 "loved" Μ (151 Au) 368.

= "to be contented" (ἀγαπᾶν with participle) Δ 745
(ἀγαπᾶν with accusative) Σα 385

ἀγω: ἡμέραν ἄγω / ... τὴν νῦν Α 1 δεῦρ' ἄγω Μ 18 ἄγεις / τῆς ἡλικίας *Μ Α93 / διὰ κενῆς σαυτὸν ταράττεις εἰς ἀθυμίαν τ' ἄγεις / Σα 672 ἡ δίκειλλ' ἄγει τάλαντα τέτταρα / Δ 390 / οὗτος τί τούτους δεῦρ' ἄγει νῦν; Δ 610 τοὺς τε παῖδας οὖς ἄγει / Πρ 477 τοῦτο δ' εἰς διαλλαγὰς / ἄγει τάχιστα καὶ τὸν ὀργιλώτατον. / Σα 83 τούτους οὖς ἄγει / Σα 282 τὸν ἄνδρ' ἄγει Σι απ. 11, ^ *7 ἄγουσι τοὺς γάμους ὄντως / Σα 681 ἐτοιμος πάντα πειθαρχεῖν. ἄγε / Δ 370 ἀγρίαν ἄγε / Κο 18 ἄγε καὶ μάγειρον [] Σα 194 ἄγε / πρὸς τὴν Ἰέρειαν, ἄγε λαβὼν Σι 257f / ἐκεῖνος "ἄγε, βᾶδιζ' ἀναστᾶσ' Σι 267 εἰσω τις ἀγέτω τουτονὶ / Α 387 ταῦτα δὲ / εἰσω τις ἀγέτω Κι 52 μηκέτι Δᾶον ἄγετ' εἰς μέσον Α 203 ἄγετε Πρ 1001 τὴν κόρην / ἄγων μεθ' αὐτοῦ Δ 360 / ὁ γέρων πρόσεισι τὴν κόρην ἄγων Δ 530 / ἄγων μεθ' αὐτοῦ τοὺς ἐπικλήτους Δ 608 σὲ δ' ἄγοντ' ἂν [δ]η σχολὴν [] Δ 356 εἰς τὰς ἄνω / κώμας ἄγειν οὖς ἔλαβον Α 68 χρυσοῦς φῆς ἄγειν / ἐξακροσίου; Α 82 / ἄγειν δοκῶ μοι τὴν ἐορτὴν Δ 551 πρὸς τὸν θεὸν σε βουλομένων τούτων ἄγειν / [] Δ 876 τοσαύτην τοὺς θεοὺς ἄγειν σχολὴν / Ε 1084 / τὴν γραῦν μὲν οὐκ ἔδοξε λυσιτελεῖν ἄγειν / Σι 4 ἀεὶ γὰρ τινα / ἄγειν ἐορτὴν ἐστ' ἀνάγκη ἀπ.796 ἐγὼ γὰρ ἤγον οὐ φύσει / τοιοῦτον ὄντα τοῦτον Πρ 164 ἔκτην ἐπὶ δέκα / Βοηδρομιῶνος ἐνδελγῶς ἀξεις ἀεὶ. / ἀπ.454 (Ψευδ) οἰχεται μὲν οὖν ὁ Χαιρέας ἀξίων Α 430 ἢ τίνα / ἀξων; Πρ 497 οὐκ ἤγαγες / ἐνταῦθα τὴν γυναῖκα Κι 42 ἀτάκτους πρὸς τὸ μέλλον ἤγαγε / τὸκ ἀταφροεῖν Α 29 / ἐλθὼν ἀγαγὼν τε τὴν ἀδελφὴν Η 35 τὸ παιδίον... τῆς / Καρίας ἀγαγόντες εἰς τὰ Μύλασ' Σι 6 οὐδ' ἐκεῖνον

βούλεται / εἶναι δοκοῦντα λαμπρὸν εἰς μεταλλαγὴν / ἀγαγεῖν Πρ 150 τραγωδία / κενῆ
 τ' ἀγόμενος τὴν κόρην Σι 263 / τῶν ἀγομένων ἐκεῖσε Σι 166.

.....
 — σχολὴν ἄγειν [] Δ 356 E 1084 (=“to be at leisure”)

— (=celebrate): τοὺς γάμους ἄγειν Σα 681

τὴν ἑορτὴν ἄγειν Δ 551 ἄγειν ἑορτὴν ἀπ. 796

— ἡμέραν ἄγω A 1 (=of time, “to pass”)

— ἄγειν εἰς μέσον A 203 (=“to involve someone in something”)

— εἰς διαλλαγὰς ἄγει Σα 83 (=“leads to reconciliation”) εἰς ἀθυμίαν τ' ἄγει
 Σα 672 (=“lead someone to faintheartedness”) εἰς μεταλλαγὴν ἀγαγεῖν Πρ 150 (=“to
 lead someone to a change of fortune”).

= “lead, bring” (of persons): Δ 610 Πρ 477 Σα 282 Σι απ.11, * ^ 7 Σα 194 A
 387 A 203 Δ 360 530 608 A 68 [] Δ 876 Σι 4 A 430 Πρ 497 Κι 42 A 29 H 35 Σι 6

= “to bring” (of things): Κι 52 A 82

= “to lead on” (towards): Πρ 164

= “to pass” (of time): ἡμέραν ἄγω A 1

= “to weigh so much”: Δ 390

ὄλλά: Αρ (110 Au) 3 Αχ (113 Au) 1 A 97 119 174 219 254 317 382 396 449 463
 468 Γ 20 22 39 53 Λ64 ΔΕ 29 Δ 55 76 96 112 131 142 149 165 180 188 199 216 220
 226 246 Λ247 253 256 298 315 318 331 358 362 366 390 400 417 422 439
 449 472 476 503 507 509 517 556 568 572 607 618 641 ^ 647 [] 648 683 687 712
 718 735 [] 740 746 748 756 765 772 780 842 846 849 870 886 908 916 <>918 Εγγ
 (129 Au) 7 E [] 144 230 319 346 353 370 380 435 435 491 542 545 560 * ^ 602 612 655
 714 715 824 829 868 [] 872 936 941 947 [] 957 1020 1065 1102 1104 E (138 Au)
 6 E (B6) H 42 H απ.2,2 Κα 40 Κα απ.2,3 Κι 62 76 ?86 Κι απ.1,5 Κο 92 103,
 122 Κο απ.5,1 Κο απ.5,2 M 34 71 77 133 168 ?183 230 254 * ^ 256 264 274 304
 304 316 394 451 M απ. 7,2 M (151 Au) *379 M (151 Au) *442 *M A30 M A42 M
 A88 M A89 M A91 M A93 M A93 Πρ 268 282 290 300 301 303 316 322 * ^ 323
 334 338 374 395 507 512 522 524 530 711 713 722 748 752 [] 817 *819 977 983
 991 998 1009 1010 Πν 6 Πν απ.4,2 Σα 51 63 110 117 127 ^ 133 <> 139 141 142b3 176
 180 *186 214 280 295 300 319 320 329 336 348 357 359 372 386 389 405 412
 449 450 455 461 467 471 477 480 486 490 516 524 526 528 532 546 547 567 574
 575 579 587 593 597 609 627 634 639 655 683 685 689 697 703 728 733 Σι * ^ 76 102
 118 127 129 147 155 252 265 271 283 290 310 380 403 410 Φ 9 [] 28 FI 45 53 63
 FD 1 ἀπ.7 (Αδ. β) ἀπ.16,2 (Αλ.) ἀπ.45 (Αν) ἀπ.54,2 (Ανε) ἀπ.56,2 (Ανε) ἀπ.
 79,1 (Αφρο) ἀπ.83,2 (B) ἀπ.135 (ΕΑΥΤ) ἀπ.153,2 (Επι) ἀπ.161 (Ευν) ἀπ.177,1
 (Ην) ἀπ.177,2 (Ην) ἀπ.180,2 (Ην) ἀπ.210,5 (Θυ) ἀπ.215,3 (Ιππ) ἀπ.248,2 (Κνι)
 ἀπ. 250,7 (Κυβ) ἀπ. 258,4 (Λευ) ἀπ. 269 (Μεσσ) ἀπ. 276,8 (Μισ) ἀπ. 281 (Μισ) ἀπ.
 298,2 (Ολ) ἀπ.303,3 (Ορ) ἀπ.303,4 (Ορ) ἀπ.321 (Παλλ) ἀπ.323,2 (Παρα) ἀπ.335,6
 (Πλο) ἀπ.337 (Πλο) ἀπ.384 (Συναρ) ἀπ.385,1 (Συναρ) ἀπ.397,6 (Τρο) ἀπ.411,1
 (Υμν) ἀπ.417,2 (Υ) ἀπ.420,3 (Υπ) ἀπ.423,1 (Υπ) ἀπ.452,4 (Υευδ) ἀπ.492,2
 ἀπ.514,2 ἀπ.516,1 ἀπ.543,6 ἀπ.552 ἀπ. 553,2 ἀπ.568,4 ἀπ.568,6 ἀπ.578,2 ἀπ.
 581,7 ἀπ.581,11 ἀπ.581,17 ἀπ.609,2 ἀπ.623,2 ἀπ.634,4, ἀπ.638,2 ἀπ.648,2 ἀπ.
 656,6 ἀπ.667,4 ἀπ.672 ἀπ.680,3 ἀπ.699,1 ἀπ.714,6 ἀπ.730 ἀπ.733 ἀπ.742,3
 ἀπ.766 ἀπ.755 ἀπ.784,3 ἀπ.787 ἀπ.820 ἀπ.933,2.

ἄρα: Α 236 Δ 94 *198 Ε 512 ^ 633 Κο 56 114 [] Κων 13 Σα 536 FI 59 62 ἀπ.
203,1 (Θρα) ἀπ.350 (Προεγκ) ἀπ.622,5 ἀπ.333,16 (Πλο) ἀπ.718,7.

— in the protasis of a conditional clause: εἰ τινες θύουσ' ἄρα / Δ 198 / ἀν συνα-
ράση σοι τοῦμόν ἐνθύμημ' ἄρα / Ε 512.

— καὶ πέτρακ' ἄρα / Κο 56 / οὐ σ' ἄρα φυλάξει Κο 114

— in a question: οὐδέ ἐν / ὁ Χαίρετας ἄρ' ἠδίκηται; FI 59 τίν' ἄρ' ἀν εἰσέγοι; /
ἀπ. 333,16 (Πλο)

— in exclamations (to heighten the expression of emotion): οἷον τὸ γενέσθαι
κατέρα παίδων ἦν ἄρα / ἀπ. 350 (Προεγκ)

— in drawing conclusions: τοῦτ' ἦν ἄρα. / Σα 536 ἐπ' ἐμὲ ταῦτα συνετάξαθ'
ἄρα / FI 62 / κατὰ πόλλ' ἄρ' ἐστὶν οὐ καλῶς εἰρημένον / τὸ γενέσθαι σευτὸν ἀπ. 203 (Θρα)
/ κλήν ἐν τι τῶν πάντων ἀδύνατον ἦν ἄρα / εὐρεῖν ἀπ. 622,5 / λάθροισι ἐτό' λοιπὸν ἄρ'
ἐπιθυμῶμαι κακαί / ἀπ. 718,7

Ἄπολλον: μὰ τὸν Ἄπολλον καὶ θεοὺς / Δ 151.

μὰ τὸν Ἄπολλον Η 39 / Σα 455

μὰ τὸν Ἄπολλον ἄγω μὲν οὐ. / *M 33 Πρ 328 Σα 596 Φ 90.

μαρτύρομαι, / <ναὶ μὰ> τὸν Ἄπολλον τουτονὶ καὶ τὰς θύρας / ἀπ. 801,2

νῆ τὸν Ἄπολλον Ε 878 951 Πρ 362

νῆ τὸν Ἄπολλον τουτονὶ / Δ 659

νῆ τὸν Ἄπολλον καὶ θεοὺς / Ε 400.

Ἄπολλον Α 86 / 244 Δ 293 / 415 Μ Α4 *M Α102 / Πρ 1018 Σα 100 127 567 570
*Σα 117 Φ 87 FI 57 ΡΑπ155, 21 ἀπ. 334,3 (Πλο) ἀπ. 423,1 (Γπ)

Ἄπολλον καὶ θεοί ΣΕ 396

Ἄπολλον φάτατε / Σα 444

